

DONIESIENIA Z LEŚNEGO ŚWIATA

Nr 3/2014 (56)

Instytut Badawczy Leśnictwa, Sękocin Stary, ul. Braci Leśnej 3, 05-090 Raszyn
e-mail: zin@ibles.waw.pl www.ibles.pl

Przemysł papierniczy w Rosji

Autorzy najnowszego raportu na temat tytułowej gałęzi przemysłu w Rosji pt. „Rosyjski Przemysł Papierniczy – Prognozy i Możliwości, 2017” podkreślają, że sektor ten w ostatnim czasie zanotował wzrost.

Jest on spowodowany ciągłym zapotrzebowaniem na surowiec przez przemysł papierniczy. Jako inne powody rozwoju sektora wskazywane są: rosnący produkt krajowy brutto, zwiększenie produkcji przemysłowej i eksportu, wsparcie rządu oraz wzrost urbanizacji.

Wydaje się, że w najbliższych latach nastąpi zmaksymalizowanie wykorzystania rosyjskich surowców, co jest wynikiem polityki prowadzonej przez największe firmy na rosyjskim rynku papieru.

Źródło: <http://www.pulpapernews.com/2014/02/russia-paper-industry-expected-to-grow-substantially>

M. C.

Zmiany w rosyjskim Kodeksie Leśnym

Prezydent Rosji Władimir Putin podpisał ustawę pt. „W sprawie zmian do niektórych aktów ustawodawczych Federacji Rosyjskiej dotyczących realizacji nadzoru państwowego nad lasami i przedsięwzięć związanych z ochroną i odnawianiem lasów”. Ustawa została przyjęta przez Dumę Państwową w dniu 28 lutego 2014 roku i zatwierdzona przez Radę Federacji w dniu 5 marca 2014 r. Nowe zapisy regulują m.in. prowadzenie państwowego monitoringu lasów, gospodarkę nasienną, odnowienie lasów i kwestie prowadzenia cięć sanitarnych w lasach.

Źródło: <http://www.rosleshoz.gov.ru/media/news/>

W. G.

Technologia w służbie ochrony lasów

W wiecznie zielonych lasach pogórza Himalajów występują zagrożone gatunki zwierząt: słonie, nosorożce i tygrysy. Ich monitorowanie i ochrona przed kłusownikami, a także ocena stanu zdrowotnego zamieszkiwanych przez nie lasów tropikalnych jest ogólnoswiatowym, znaczącym problemem, często wymagającym dużej ilości czasu i pieniędzy, a niejednokrotnie także ponoszenia ryzyka. Na szczęście

w dziedzinie ochrony przyrody wykorzystuje się coraz częściej nowe technologie monitorowania - latające urządzenia bezzałogowe. Nie kosztują one więcej niż dobrej klasy komputer i pozwalają w szybki i bezpieczny sposób dostarczyć informacje o zagrożeniach występujących na obszarach leśnych.

Źródło: <http://news.mongabay.com/2014/0117-forestinnovation-kimbrough-koh.html>

L. L.

Japonia najważniejsza dla fińskiego eksportu wyrobów drzewnych

Chociaż większość fińskich produktów drzewnych jest eksportowana do Europy, jednak to Japonia jest ich najważniejszym nabywcą – liczoną w euro i mierzonym w metrach sześciennych. W 2013 roku, produkcja fińskiej tarcicy wyniosła około 10 mln m³, z czego 70% przeznaczono na eksport. Około 40% eksportu trafiło do krajów europejskich. Eksport do Japonii był największy, sprzedano tam tarcicę o łącznej wartości 264 mln €. Japonia jest najważniejszym importerem fińskich produktów drzewnych, również jeśli weźmie się pod uwagę takie wyroby jak: płyty drewnopochodne i drewniane domy. Wartość eksportu fińskich produktów drzewnych do Japonii w 2013 roku wyniosła 379 mln €, co oznaczało wzrost w porównaniu z 2012 r. o prawie 100 mln €. Japonia już od kilku lat pozostaje na czele listy importerów. W 2013 r. wartość eksportu fińskich wyrobów drzewnych do dwóch kolejnych najważniejszych krajów, Wielkiej Brytanii i Niemiec, nie przekroczyła 250 mln €.

Uważa się, że zwiększony import jest zjawiskiem okresowym. Japonia planuje zwiększenie podatku konsumpcyjnego w bieżącym i przyszłym roku, a więc zwiększenie importu może wynikać z chęci budowania zapasów przed podwyżką podatku. Oczekuje się, że podwyżka podatków spowoduje na pewien czas zmniejszenie wzrostu PKB. Zmniejszyłoby to konsumpcję, a także import z Finlandii. Inną przeszkodą może być nowy japoński program skierowany na zwiększenie wykorzystania krajowych gatunków drzew. Jego celem jest zmniejszenie uzależnienia od importowanych wyrobów drzewnych oraz wspieranie rodzimej gospodarki. Część osób związanych z przemysłem drzewnym nie jest przekonana do zmniejszenia eksportu w przyszłości,

ponieważ Japończycy cenią sobie drewno jako materiał konstrukcyjny. Corocznie buduje się tu ponad 900 tys. domów, z czego ponad połowa ma drewniany szkielet. Co roku powstaje również blisko tysiąc domów z bali. Jednak nie są to pełne dane, ponieważ do postawienia domów rekreacyjnych nie zawsze wymagane są pozwolenia na budowę, więc nie wszystkie z nich są uwzględniane w statystykach.

Japonia posiada więcej zasobów leśnych niż Finlandia, jednak wytrzymałość miejscowego drewna nie jest tak wysoka, jak jest to wymagane. Z tego względu ten kraj importuje wyroby drzewne. Fiński przemysł drzewny ma tu znaczącą przewagę – drewno świerka i sosny rosnących w Europie Północnej ma wyjątkową wytrzymałość. Kolejną zaletą jest niezawodność dostaw i produkcja na wymiar.

Z powodu zagrożenia trzęsieniami ziemi Japonia ma bardzo surowe wymagania wytrzymałościowe dla konstrukcji i połączeń. Konstrukcje drewniane je spełniają, co już zostało udowodnione w praktyce. Elementy konstrukcyjne są również certyfikowane pod względem bezpieczeństwa pożarowego.

Źródło: www.forest.fi

K. J.

Jaśniejsza przyszłość branży leśnej w Finlandii

Inwestycje fińskiego sektora leśnego wzrosły w 2013 roku o 36,3%. Według prognoz, ich poziom będzie spadać, ale takie przewidywania dotyczyły również ubiegłego roku i nie sprawdziły się. Dzięki inwestycjom na kwotę 934 mln € sektor leśny był w 2013 roku największym inwestorem w Finlandii. Następnym był przemysł mechaniczny i metalowy z 619 mln € oraz przemysł IT i elektroniczny z 507 mln € inwestycji.

W odniesieniu do tego roku, przewidywane inwestycje fińskiego przemysłu leśnego sięgną niemal 700 mln €. Więcej niż poprzednio, 26%, zostanie przeznaczony na budowę nowych mocy produkcyjnych, zaś na racjonalizację i modernizację linii produkcyjnych trafi odpowiednio 31% i 35% środków.

Zatrudnienie w branży leśnej spadło zarówno w samej Finlandii, jak i w fińskich przedsiębiorstwach działających za granicą. Pod koniec 2013 roku, wyniosło ono odpowiednio 46 000 i 47 400 osób.

Najważniejszym czynnikiem zwiększającym inwestycje w branży leśnej w 2014 r. będzie przewidywany wzrost popytu, szczególnie na wyroby przemysłu celulozowego i tektury. Wskazanie na liście czynników biorafinerii oznacza, że nowa technologia jest również uważana za dobry powód do inwestowania.

Powyższe informacje pochodzą z ankiety dotyczącej inwestycji, opublikowanej w lutym przez Konfederację Przemysłu Fińskiego (EK). Badanie zostało przeprowadzone w październiku i listopadzie 2013 roku, zestaw pytań pochodził z badań dotyczących trendów ekonomicznych w Unii Europejskiej.

Źródło: www.forest.fi

K. J.

Redukcja biomasy palnej zmniejsza ryzyko powstania pożarów i ich koszty

Najnowsze badania prowadzone przez Deloitte Access Economic w Australii dowodzą, że usuwanie biomasy palnej metodami mechanicznymi i wypalaniem, znacznie zmniejsza dotkliwość występujących pożarów i pozwala zaoszczędzić dziesiątki milionów dolarów każdego roku. Analiza tych kosztów stanowi część dużego projektu badawczego autorstwa Australian Forest Products Association, skupiającego się na korzyściach wynikających z usuwania biomasy z obszarów szczególnie zagrożonych przez pożary. Wyniki badań wskazują, że na terenie New South Wales' Blue Mountains usunięcie biomasy tylko z 5% powierzchni leśnej, zmniejszy w ciągu roku straty spowodowane pożarami o połowę i pozwoli zaoszczędzić 34 mln \$ z tytułu odszkodowań, utraty mienia i kosztów akcji gaśniczych. Według szefa Australian Forest Products Association, koncepcja usuwania biomasy palnej z lasów była zbyt długo ignorowana w Australii, pomimo jej powszechnej akceptacji i stosowania w innych częściach świata. Autorzy raportu z badań wskazują na korzyści połączenia mechanicznego usuwania biomasy palnej i stosowania wypalania, zwracając jednocześnie uwagę na wąski przedział czasu (dni) z pogodą sprzyjającą kontrolowanemu użyciu ognia, a także na potrzebę monitorowania ilości materiału palnego w lasach w pobliżu dużych skupisk ludzkich i w obiektach o dużych walorach przyrodniczych. Jednocześnie zwraca się uwagę na potrzebę kontynuowania prac nad zagospodarowaniem materiału palnego w lesie oraz opracowania pilotażowej wersji programu redukcji biomasy palnej w lasach Australii.

Źródło:

<http://www.timberbiz.com.au/dtn/details.asp?ID=2259>

B.K.

Rekordowy urodzaj sosny za wschodnią granicą

W tym roku białoruskie gospodarstwa leśne zebrały blisko 750 ton szyszek sosny. W porównaniu z latami poprzednimi urodzaj był o wiele lepszy – w 2013 zebrano 320 ton szyszek, a w 2012 – 440 ton. Ilość pozyskanego materiału siewnego równa jest trzyletniemu zapotrzebowaniu na nasiona sosny. Około 140 ton tych nasion pochodzi z drzewostanów selekcyjnych najlepszej jakości. Szyszki trafiły do pięciu ośrodków selekcyjno – nasiennych. Obecnie w ich przechowalniach znajduje się 14 ton nasion gatunków iglastych (sosny - 7,7 t, świerka 6,3 t). Część nasion jest eksportowana, głównie do Rosji.

Źródło: <http://www.mlh.by/ru/news/2338.html>

W.G.

Prognozowanie rozprzestrzeniania się gatunków inwazyjnych

Drogi przenoszenia obcych, inwazyjnych gatunków, tzw. agrofagów, są dotychczas słabo rozpoznane, a obecne możliwości ochrony lasu i drewna - często ograniczone. W Europie krzyżują się drogi transportu surowca drzewnego, co sprzyja rozprzestrzenianiu inwazyjnych gatunków szkodników pomiędzy krajami członkowskimi UE. Poza zasięgiem swojego występowania, obce gatunki szkodników i patogenów wypierają rodzime owady i grzyby, zubożając przez to różnorodność biologiczną ekosystemów leśnych. Wysiłki międzynarodowe zmierzają zatem raczej do podejmowania działań prewencyjnych, niż reagowania dopiero wtedy, gdy wystąpią znaczne uszkodzenia ekosystemu leśnego.

Tempo rozprzestrzeniania się nowych inwazyjnych szkodników i patogenów drzew w ekosystemach leśnych w Europie można z powodzeniem testować na modelu opracowanym w ramach projektu 7-FP ISEFOR przez zespół z Uniwersytetu w Joensuu "Cellular automaton (CA) models for selected invasive pests and pathogens", który umożliwia wizualizację obszaru objętego prawdopodobnym pojawieniem się szkodliwych organizmów na danym terenie w latach 2014-2100. Symulacje komputerowe polegają na zastosowaniu losowych permutacji ryzyka wystąpienia choroby pojedynczych drzew w czasie i przestrzeni. Modelowaniem objęto 7 gatunków obcych inwazyjnych organizmów, zagrażających obecnie ekosystemom leśnym w Europie, a mianowicie: nicienia *Bursaphelenchus xylophilus*, patogena jesionów *Chalara fraxinea*, patogena sosny *Fusarium circinatum*, patogena igieł sosny i świerka *Dothistroma septosporum*, ćmy syberyjskiej *Dendrolimus sibiricus*, opiętka *Agrilus planipennis* i łęgniowca *Phytophthora alni*. Wybór gatunków chorobotwórczych, które zostały poddane modelowaniu, był podyktowany następującymi kryteriami: charakter inwazyjny gatunku w Europie, wielkość strat gospodarczych powodowanych w obecnym kraju bytowania, dostępność map występowania gatunków gospodarzy, stopień poznania mechanizmów rozprzestrzeniania. Szczególnie ciekawym nowym gatunkiem, który stanowi zagrożenie dla polskich drzewostanów jesionowych jest opiętka *Agrilus planipennis* (Fairmaire), wykryty w 2002 roku w Ameryce Północnej, a obecnie występujący już w Europie, na terenie Rosji (okolice Moskwy). Gatunek ten atakuje wiązki przewodzące jesionów i doprowadza do śmierci drzewa w przeciągu 1-4 lat. Co roku migruje on w tempie 30-40 km na rok w kierunku zachodnim, czyli również do Polski. Symulacje w modelu CA pokazują, że za kilkadziesiąt lat szkodnik ten dotrze również do wschodnich granic naszego kraju, stanowiąc dodatkowe zagrożenie dla drzewostanów jesionowych, osłabionych przez infekcje grzybem *Chalara fraxinea*.

Źródło: www.isefor.com

J.N.

Saksonia – przyspieszone sadzenie

Akcja sadzenia wystartowała w tym roku w saksońskich lasach wyjątkowo wcześniej. Niektóre nadleśnictwa rozpoczęły odnowienia już w lutym. Przyczyną była łagodna zima i wyjątkowo krótki okres mrozów. Gleby są więc już wolne od zmrózenia na całym obszarze tego kraju związkowego aż po najwyższe położenia górskie w Rudawach. Stanowi to uderzający kontrast w porównaniu do sytuacji w roku 2013, kiedy gleba w wielu regionach Saksonii była zamrożona aż do kwietnia.

Sadzonki w szkółce leśnej Graupa będącej własnością landowego przedsiębiorstwa Sachsenforst są już wyjęte z gleby i gotowe do sadzenia. Jak mówi kierownik szkółki, tej wiosny na uprawy do lasów gospodarczych i ochronnych zostanie przekazane około miliona sadzonek, najwięcej dębu, buka, jodły i klonu. Aby w pełni wykorzystać potencjał produkcyjny, szkółka została w ostatnich latach zmodernizowana. Nowoczesny system namiotów foliowych pozwala wyprodukować w ciągu roku takie ilości sadzonek, jakie w szkółkach tradycyjnych produkowano by co najmniej 2 lata.

Dwie pozostałe szkółki należące do Sachsenforst, czyli Heinzebank i Kretscham, umiejscowione są w wyższych położeniach górskich, aby w ostrzejszym klimacie można było wyhodować sadzonki dla górskich nadleśnictw z Rudaw i Vogtlandu. Wszystkie trzy własne szkółki pokrywają niespełną połowę potrzeb odnowieniowych i zalesieniowych Sachsenforst. Pozostała część kupowana jest w prywatnych szkółkach.

W sumie Sachsenforst zamierza w bieżącym roku obsadzić 1270 ha gruntów odpowiednimi dla siedlisk gatunkami. Do tego celu potrzeba wiele milionów sadzonek, w tym 4,4 mln sztuk buka, 1,1 mln sztuk dębu i 1 mln sztuk jodły. Na około 100 ha zostaną zastosowane siewy.

Źródło: <http://www.forstpraxis.de/sachsenforst-pflanzen-fuer-den-wald-von-morgen>

T. Z.

Aplikacja mapowa Global Forest Watch

Dzięki współpracy World Resources Institute, Google, Esri oraz 40 innych podmiotów, 20 lutego br. została uruchomiona aplikacja mapowa Global Forest Watch. Aplikacja ta pozwala na zapoznanie się ze zmianami w lesistości na całym globie, począwszy od 2000 r.

Dzięki niej jesteśmy w stanie po raz pierwszy zobaczyć, jakie zmiany zachodzą w lasach, w czasie zbliżonym do rzeczywistego. Dzięki możliwościom analitycznym narzędzi GIS możemy także wzbogacić naszą wiedzę na temat lasów oraz znaleźć odpowiedź zarówno na proste : gdzie zachodzą zmiany, jak również na bardziej skomplikowane: dlaczego oraz jak .

Aplikacja jest dostępna pod adresem internetowym: <http://www.globalforestwatch.org/>

Źródło: <http://www.esri.com/esri-news/releases/14-1qtr/global-forest-watch-maps-now-available-on-arcgis-online>

M. C.

„Tydzień lasu” na Białorusi

Akcja „Tydzień lasu 2014” odbędzie się w dniach 5 – 12 kwietnia br. Będzie poświęcona 70-leciu wyzwolenia Białorusi spod okupacji niemieckiej. Na pamiątkę tego wydarzenia w całym kraju sadzone będą pamiątkowe drzewa i aleje drzew, zwłaszcza w otoczeniu istniejących miejsc pamięci – cmentarzy wojennych i pomników. W akcji może wziąć udział każdy, a rejestracja uczestników połączona z wyborem miejsca imprezy, odbywać się będzie za pośrednictwem internetu.

Źródło: <http://www.mlh.by/ru/news/2338.html>

W.G.

Austriacycy właściciele lasu: las zagospodarowany jest bezpieczniejszy

Z okazji Międzynarodowego Dnia Lasu, przewodniczący stowarzyszenia austriackich właścicieli leśnych (Waldverband Österreich) Rudolf Rosenstatter udzielił wywiadu prasowego, w którym podkreślił, że tak cenione przez społeczeństwo lasy swój stan zawdzięczają prowadzonej w nich gospodarce. Cele takie jak łagodzenie klimatu, redukcja CO₂, wzrost udziału energii odnawialnej oraz zwiększanie różnorodności biologicznej, są możliwe do osiągnięcia tylko dzięki aktywnemu zagospodarowaniu lasu.

Lasom austriackim, tak jak i innym lasom w Europie zagraża jednak nadmiar biurokracji, który powoduje nadmierną ingerencję w prawo właścicieli do dysponowania swoją własnością. Przykładem są przepisy dotyczące walki z nielegalnym wyrębem drewna, skonstruowane z myślą o ratowaniu lasów deszczowych, rykoszetem uderzające w lasy europejskie, zagospodarowane zgodnie z zasadą trwałości. Ograniczenia i restrykcje narzucane w ramach planów urzędzenia lasu skutkują zbyt wysokimi a przez to mało konkurencyjnymi cenami drewna pochodzącego z lasów europejskich.

Zdaniem przewodniczącego Rosenstattera, leśnictwo krajowe jak i międzynarodowe potrzebuje silnej reprezentacji w Parlamencie Europejskim. Tylko w ten sposób można obronić swoje interesy i wychodzić naprzeciw przyszłym wyzwaniom. Jako pozytywny przykład, wymienił działalność Elisabeth Köstinger, europosłanki Europejskiej Partii Ludowej, laureatki MEP-Award (nagrody przeznaczonej dla najbardziej pracowitych europarlamentarzystów), która skutecznie broniła w debatach leśnego punktu widzenia. Zaapelował do leśników o aktywność w najbliższych wyborach 25 maja, aby wydelegować do Parlamentu Europejskiego tej klasy przedstawicieli.

Źródło: <http://www.forstpraxis.de/waldverband-oesterreich-aktive-waldbewirtschaftung-sichern>

T.Z.

Sezon na oskołę rozpoczęty

Gospodarstwa leśne w obwodzie mińskim na Białorusi rozpoczęły pozyskanie soku brzoźowego. Dzięki wczesnej wiosnie tegoroczny zbiór planowany jest na 7 tysięcy ton.

Źródło: <http://www.mlh.by/ru/>

W. G.

Strategia badawcza dla lasów

Brytyjskie Lasy Państwowe (The Forestry Commission) od 14 marca posiadają Strategię Badań i Innowacji na lata 2014 – 2020. Badania zlecone do realizacji w ramach strategii przyczynią się do lepszego zrozumienia i rozwoju zrównoważonego zagospodarowania lasów oraz efektywnego zwiększania powierzchni leśnej. Pozwola również na lepszą adaptację lasów do ekstremalnych warunków pogodowych. Zapewni to długofalowe korzyści dla gospodarki, społeczeństwa i środowiska.

Jak powiedział Roger Coppock, analityk Forestry Commission “Nauka nie jest celem samym w sobie. Badania powinny dostarczać informacji dla polityki leśnej i formułować wytyczne dla praktyki leśnej w celu zapewnienia trwałego i zrównoważonego użytkowania lasów”.

Odpowiedzialność za realizację strategii i jej programów badawczych, spoczywa na Radzie ds. Strategii Badawczej działającej w ramach Forestry Commission.

Źródło: <http://www.forestry.gov.uk/>

W. G.

Informacje opracowali:

M. C. – Mariusz Ciesielski

W. G. – Wojciech Gil

K. J. – Krzysztof Jodłowski

B. K. – Bartłomiej Kołakowski

L. L. – Leopold Leśko

J. N. – Justyna A. Nowakowska

T. Z. – Tadeusz Zachara

Zespół redakcyjny:

Wojciech Gil

Michał Kalinowski

Tadeusz Zachara